По конфіскаті. — Наклад другий!

Ч. 62. Львів, второк 9. мая 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1000 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубрипі „Оголошення" 50 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоґи 75 М. Між новинками і в редакційній части 150 М., на першій стороні 200 М. За дрібні оголошення 15 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 40 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Прецедент німецько-російського договору.

Кілька детайлів про договір в Ризі.

„L' Ere Nouvelle" з 23. квітня містить під поданим написом отсю інтересну статтю:

Є відомим, що підчас засідання делеґатів Великої і Малої Антанти, яке відбулося з приводу заключення німецько російського договору, делеґат Польщі п. Скірмунт, склав голосну заяву солідарности, що Польща стоятиме все по стороні Антанти.

Чи п. Скірмунт сподіється осягнути тим чином право засісти в Найвищій Раді? Він не повинен забувати, що Польща, яка перед роком заключила рижський договір, причинилася немало до заключення договору в Рапалльо.

Згаданий договір прилучив до Польщі 206.873 квадратових кільометрів непольської території, приблизно так великої як ціла Польща, і заселеної 1,298.000 Поляків і 12,250.000 не-Поляків (Українців, Білорусів, Москалів, Жидів).

На добавок, рижським договором розпорядили обі договорюючі сторони в деякій части територією, якої суверенність належить на основі договору в Сен Жермен, до головних держав Антанти; наслідком сього згаданий договір нарушує леґітимні права сих держав. Ніякий протест з боку тих держав не піднявся проти сеї територіяльної постанови. Проґраму ґенуенської конференції зложено по принципу пошани мирових договорів, підписаних у Франції. Мимо сього перед допущенням Польщі до конференції, ніхто не приневолював її до уневажнення рижського договору, о скілько він противиться постановам договору в Сен-Жерман. Полишено їй повну свободу рухів.

Постанови рижського договору дотично економічних і фінансових питань є не менше інтересні. Вони послужили зразком для договору в Рапалльо. Ось зміст деяких з них:

Арт. 4. Обставина, що частина земель Польської Республики входила в склад колишньої російської російської імперії, не потягає за собою для Польщі ніяких зобовязань ні тягарів, за виїмком передбачених отсим договором.

(Ніде нема згадки про обовязок Польщі до уділу в довгах колишньої російської імперії).

Арт. 19. Росія і Україна звільняють Польщу від всякої відповідальности за які-небудь довги колишньої російської імперії, позички закордонні і внутрішні, ґарантії уділені інституціям і підприємствам і ґарантовані позички згаданих інституцій і підприємств, за виїмком ґарантій, які відносяться до інституцій і підприємств на польській теріторії.

Арт. 20. Росія і Україна зобовязуються признати фізичним і правним особам польського горожанства всі права, привілеї і відшкодовання, які прямо чи посередно були або будуть признані одиницям або правним особам иншої держави, відносно звороту майна і відшкодовання за втрати нанесені революцією і горожанською війною в Росії і в Україні.

В отсім арт. Польща зрікається, в злагодженій формі, звороту знаціоналізованого майна і відшкодовань за втрати нанесені революцією. Договір в Рапалльо містить анальоґічну постанову.

Арт. 24. Дипльоматичні зносини між договорюючими сторонами будуть навязані негайно після ратифікації отсього договору.

(Ся постанова рівняється юридичному визнанню Совітів Польщею).

Після сього польсько-большевицького медового місяця минув рік. Поляки обурені тим, що їх не покликано на льондонську нараду і що вони не могли причинитися, своїм виїмковим знанням Росії, перед ґенуенською конференцією до рішень знавців про спільну програму, уладити в Ризі передвступне зібрання з російськими делеґатами. Естонія і Латвія були також запрошені на ту конференцію, одначе центром балтійського порозуміння була Польща.

На засіданню, яке відбулося дня 30. марта в Ризі, делеґати Естонії, Латвії, Польщі і Р. С. Ф. С. Р. приняли слідуюче рішення:

„Делеґати Естонії, Латвії, Польщі і Росії висказують погляд, що є вказаним поперти свободу фінансових і економічних договорів чи то з поодинокими державами, чи то з фінансовими інституціями або приватними фінансістами.

„Уважаючи, що було би корисним забезпечити посполу договори, заключені між Естонією і Росією дня 2. лютого 1920 р., між Латвією і Росією дня 11. серпня 1920 р. і між Польщею, Росією, Україною і Білорусю дня 18. марта 1921, делеґати Естонії, Латвії і Польщі висказують погляд, що було би пожаданим в інтересі економічної відбудови Східної Европи визнати російське совітське правительство".

Отсе польські слова і вчинки. Сі вчинки привели до німецько-російського договору в Рапалльо. Територіяльні постанови договору в Ризі відносяться до договору в Рапалльо як причина до наслідку. Як що Польща буде обмежена до території дійсно польської (згідно з ідеєю Вільзона і Мирової Конференції), сей наслідок остане плятонічним. Як що ні, можна сподіватися важких комплікацій".

Справа Східної Галичини.

Льойд Джордж і Барту.

З Ґенуї доносять до „Нає Фрає Прессе", що Барту перед своїм виїздом з Ґенуї мав довшу розмову з Льойдом Джорджом, в якій між иншими порушено справу Східної Галичини. Льойд Джордж висловив бажання управильнити справу східно-галицьких границь ще на ґенуенській конференції.

Негайна справа.

З Варшави доносять до польських часописів: Англія і Франція надіслали польському урядови ноту в відповіди на порушену Польщею справу визнання її східних границь. Ноти подають, що обі держави признали справу границь негайною, прихиляючись до становища, що вона мусить бути як найскорше порушена і вирішена.

Поражка польської заграничної політики.

Під таким підзаголовком приносить „Курієр Львовскі" телеґраму „Пата" про розмову Скірмунта з Льойд Джорджем на тему вирішення питання східних границь Польщі.

Від Ачки до Каффи.

„Жечпосполіта" довідується з Ґенуї, що польська делеґація занята пильною працею над підготуванням матеріялів до вирішення зачепленого Льойд-Джорджем питання управильнення границь Східної Галичини. В тих працях приймає участь польський міністр закордонних справ Скірмунт і польський посол в Парижі гр. Замойскі. Супроти спротиву Франції проти англійського проєкту о ревізію польсько-совітського договору в Ризі у відношенню до територіяльних границь, Льойд-Джордж задумує передати це питання Союзови Народів.

Цю звістку подають також і инші польські часописи.

Присилайте партійний податок на вкл. кн. ч. 5.000 „Краєвого Союза Кредитового" у Львові, Ринок 10.

Велика Україна.

Воєнні приготовання большевиків.

„Волинское Слово" доносить, що на зал.-дор. шляху Коростень Сарни продовжається концентрація кінноти Будьонного. По словам совітських урядовців, в цій области згромаджено під цю пору кілька дивізій. Команданти і відповідальні комуністи висказують явно свої надії на допомогу Німеччини на випадок війни з Польщею. Через Курляндію ми злучимося з Німцями протягом 24 годин — говорять вони. Нагромадження значних мас кінноти на відтинку Коростень-Сарни поясняють бажанням здійснити на випадок війни пляни Брусілова, себто зробити прорив в напрямі Луцьк Ковель.

1. май в Харкові.

Свято 1. мая в Харкові мало виключно військовий характер. В цей день відбулася військова парада, в якій взяв також участь Фрунзе. В параді взяв участь представник Німеччини. Прочі, в тім і польський представник, не явилися, протестуючи тим проти оголошеного недавно заклику Фрунзе до армії, в якім назвав він держави, що ведуть з совітами переговори в Ґенуї „розбійниками". (Рпр.)

Поширення тифу.

В останніх часах епідемія тифу почала поширюватися в Проскурові, Камянці, Житомирі, Бердичеві, Винниці і Київі. Совітська влада супроти цього цілковито безсильна ізза повної недостачі медичних середників.

Допомога для В. України.

Заходами представника українського Червоного Хреста д-ра Холодного Німеччина і Чехословаччина обіцяли дати багато-міліонову допомогу для українського Червоного Хреста. Кромі цього Чехословаччина має основати на В. Україні фабрику медикаментів.

У Відні завязалася австрійська організація допомоги для голодуючих на В. Україні. Ця організація працюватиме в тісній звязи з комітетом еміґрантів з В. України. — (Рпр.)

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Конференція в Ґенуї.

Приватний меморіял для совітів.

В Ґенуї розповсюднено меморіял, виготовлений Боджіяном Піком, який свого часу переговорював в Москві з совітами. Меморіял пропонує утворення фінансової консорції, яка зайнялася би економічними компензатами для Росії, обговорює справу кредитів, яких належить уділити Росії, а вкінці справи торговлі між Італією і Росією. Італійський уряд комунікує, що не має ніщо спільного з тим меморіялом, який є чисто приватним звітом.

Справа Грузії.

У відповідь на відомий лист Чічеріна вислав делеґат Грузії письмо до політичної комісії, в якім обстоюючи на далі при первісній заяві, вказує на рухи совітських військ та терористичний лад в краю, й остро протестує проти ноти Чічеріна.

Вирішення російської справи відложать?

„Журналь" доносить з Ґенуї, що в кругах членів конференції беруть під увагу можливість відложення вирішення російської справи до нової конференції, яка мала би зібратися за кілька місяців в Празі.

Дискусія про найбільше упривілейовання.

На другім засіданню (4. мая) економічної підкомісії вивязалася оживлена дискусія про справу найбільшого упривілейовання. Головним чинником, що перешкоджує позитивним вислідам тої справи, являється нестала вартість валюти багатьох держав по війні.

Мала Антанта з Францією?

„Cor. d. la Sera" доносить: Д-р Бенеш заявив Барреровн, що коли Франція дефінітивно не підпише меморіялу, не підпише його і Мала Антанта. Та сама ґазета пише, що по заяві юридичних експертів договір в Рапальо не нарушує версайського договору, о скільки Німеччина не видасть Росії якогось майна, котре по думці версайського трактату повинна би віддати аліянтам.

Чічерін про меморіял.

Чічерін висказав перед денникарями свій жаль, що пропозиції предложені аліянтами в меморіялі до совітів, є кроком в зад. Рівнож і постанови що до пропаганди є недоцільні і нельоґічні, бо комуністи приїзджаючі до Росії, тішилися би там більшою свободою ніж у власних державах.

Нові труднощі.

Дня 4. ц. м. відбулася конференція Чічеріна та Красіна з Івенсом. Як зачувати, Москалі хотіли одержати інформації в справі кредиту, від одержання якого залежить приняття меморіялу Москалями. Найбільші труднощі насуває 1. стаття (повздержання пропаганди проти заграничних держав в нутрі краю) і ст. 7. (квестія приватної власности чужих громадян). Дійти в цих справах до порозуміння ще мабуть тяжко. Москалі надіються, що в разі колиб Франція і Бельґія усунулися від переговорів з совітами, то однак другі великодержави будуть вести далі переговори і підуть в цих точках на уступки. До тепер однак не можна передбачити, яке становище займуть другі великодержави. Треба сподіватися, що наради між Барту і Л. Джорджем, які відбудуться на днях, причиняться до вияснення ситуації. Відповіди Москалів на передане їм ультіматум сподіються в понеділок.

Історія одної метрики.

(Причинок до історії польсько-українських відносин.)

Одна жінка в часі довголітної неприсутности свого мужа, що був в російськім полоні, зайшла в близші зносини з одним парубком, чого наслідком була дитина. Вона поробила заходи, щоби суд узнав мужа помершим і могла вийти за муж. Та муж вернув, парубок оженився з иншою, а дитина померла. Муж добряга простив своїй невірній жінці, почали разом господарити (се було в жнива 1921 р.). але жінка не могла його стерпіти коло себе і на зиму вигнала з своєї хати, бо він був зайшлий. Почула вона на торзі, що по ріжних селах жінки подають тепер о „розводи" з чоловіками, що староста з Мостиск обіцяв одній такій жінці дати шлюб з иншим чоловіком і пішла до адвоката, щоби подав до суду і для неї о розвід.

Прийшла вона до уряду парохіяльного і просить о свідоцтво вінчання. Парох знав, о що ходить, вже навіть раз був погодив її з мужем на похороні дитини. Тому казав їй прийти з мужом і метрику видасть. Але невіста горячо купана, завважала, що парох не іде їй на руку, а „тягне" за чоловіком, пішла на скаргу до староства в Рудках, що парох не хоче видати їй метрики.

На це дістав парох таке письмо:

Starostwo w Rudkach. L. 23161. Rudki, dnia 9. grudnia 1921. Do Wielebnego gr kat. Urzędu parafialnego w Kupnowicach starych. N. N. użala się, że gr. kat. Urząd parafialny nie chce jej wydać metryki ślubu z N. N. potrzebnej jej do przesu sądowego. Wzywam uprzejmie Urząd parafialny, aby wydał natychmiast tę metrykę i odesłał ją Starostwu. Stempel na 10 Mk do wydać się mającej metryki jest w przechowaniu tutejszem. Starosta: (штампіля) Lenczewski.

Парох думав, що се містифікація, що баба занесла якомусь писареви дарунок і він таку картку вислав, бо не припускав, щоби староство не спитавши, о що ходить і в супереч §. 104. взд. 107. зак. цив., видало таку резолюцію. Парох на се письмо не відповів нічо. Та незабаром дістав друге подібне письмо.

Starostwo w Rudkach L. 23163 Rudki, dnia 20. grudnia 1921. Do... Wzywam uprzejmie Wiel. Urząd parafialny, ażeby odwrotnie wykonał rozporządzenie tut. z dnia 9. grudnia 1921 l. 23163 w sprawie nadesłania metryki ślubu N. N. W razie dalszej zwłoki byłbym niemile zmuszonym wysłać urzędnika na koszt P. T. w celu wydobycia tego aktu z urzędu. — W. z. Starosta: (Підпис нечиткий).

На це вислав уряд парохіяльний до президії староства представлення, що N N. хоче метрики вінчання, щоби дістати розвід з чоловіком а опісля шлюб з иншим, що, як хвалилася перед людьми, вона забере від свого мужа титулом коштів судових, коли він на розвід не пристане, його поле під пів кірця висіву, що справа не є пильна і треба виждати, а не пхати збаламучену жінку на коштовний судовий процес, коли вона ще і не має за що процесуватися.

Та Староство з 14. січня 1922 ч. 36 відповіло:

Na pismo z dnia 23. grudnia 1921 l. 159 wzywam Wielebny Urząd parafialny, ażeby mi do dni 3 od dnia doręczenia niniejszego pisma nadesłał świadectwo zaślubin NN. Po upływie zakreślonego terminu wyszlę urzędnika na koszt P. T. w celu wydobycia tego aktu z Urzędu Zauważam że powody podane w wyżej wzmiankowanem piśmie wielebnego Urzędu parafialnego nie uzasadniają prawnych powodów, przemawiających za niewydaniem żądanego aktu. Starosta: w. r. (Підпис нечиткий).

Під сим примусом уряд парох вислав до Староства свідоцтво вінчання згідно з оригіналом в українській мові, а заразом вніс зажалення на староство до воєвідства у Львові, що староство ігноруючи пароха, поступає в супереч § 104. і 107. з. ц., котрі вимагають, щоби парох 3 рази старався погодити посварених супругів, що жадаючи для приватних сторін безплатного свідоцтва вінчання, кривдить пароха, котрий має всего 16 к. річно на видатки канцелярійні — в супереч розпор. міністер. віроісповідань з дня 20. жовтня 1860 ч. 12849 і мін. вір. і просв. та мін. скарбу з 8. грудня 1885, котрі приписують такси за свідоцтва метрикальні, що термін 3 дни показує зі сторони Староства на секатуру, бо до Рудок 14 кільм., на почту 9 кільм. і післанець ходить 2—3 рази тижнево на почту, і парох не чекає лиш на такі розпорядки Староства, а має ще що иншого до роботи. Та Староство не вдоволилося метрикою і під днем 12. лютого 1922 ч. 2241 прислало таке письмо:

Przysłana mi załączona metryka ślubu NN, nie odpowiada obowiązującemu rozporządzeniu b. austr. Ministerstwa spraw wew. z 16/9 1875. l. 1767 D. u kr. Nr. 66. z r. 1875, ponieważ jest wystawiona w języku ruskim. Wzywam przeto Wiel. Urząd parafialny do wygotowania metryki ślubu nazwanej w języku łacińskim stosownie do przepisów zawartych w tem rozporządzeniu i nadesłania mi w ciągu dni 5, przyczem wskazuję na zakaz mój wydany do L. 1 proz. z 10. stycznia 1922 i zaznaczam, że w razie powtórzenia przekroczenia, będę niemile zmuszonym zastosować rygory z §. 3. ces. pat. z 20 IV. 1854. — Starosta Lenczewski.

Проти цеї резолюції вніс парох до львівського воєвідства відклик мотивуючи так: 1) Староство в Рудках покликується на свій розпорядок з 10. I. 1922 ч. 1/прз., котрим уневажнює там цитований приказ Еп. Ординаріяту в Перемишли, оголошений в Епархіальнім Вістнику ч. III. з 3. X. 1919 стор. 51, щоби всі книги метрикальні провадити в українській мові, противно жадає

ЙОГАН ҐОТЛІБ ФІХТЕ

47)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

(Продовження.)

Всяке постійне істнування, яке проявляється як не духове життя, є лише при помочі бачення киненою, часто завдяки нічому викликаною пустою тіню, і в противенстві до тої тіні та завдяки розумінню її як часто посередного нічого, само бачення має власне дійти до пізнання свого власного нічого та до признання невидимого як одинокої правди.

Отже на тій тіні від тіні тіні основується та віруюча в смерть фільософія буття, що стає навіть фільософією природи, найбільше завмерла з усіх фільософій, і боїться та молиться перед своїм власним твором.

Та постійність є висловом її правдивого життя та її любови, і тут треба сій фільософії вірити. Коли вона одначе твердить далі, що те істнування, яке вона приймає за дійсно істнуюче та абсолютне, є одним і тим самим, то всьому їй не можна вірити, скільки вона на сім не наставала би, і хоч би навіть мала скріпитися неодною присягою; вона сього не знає і говорить се на добре щастя до другої фільософії, яка не відважуючись сього заперечити, молиться за нею. Мала би вона се знати, то мусіла би виходити як від безумнівного факту не від тої двоякости, яку вона тим висловом лише чує а все таки далі її тримається, лише мусіла би вийти від єдности, і уміти зрозуміло та ясно випровадити з неї двоякість, а з тим всяку ріжнородність. До сього треба одначе мислення, перепровадженої рефлексії, яка сама з собою прийшла би до кінця. Уміння того мислення вона по части не вчилася, і до нього взагалі не здібна, вона уміє лише мріяти, почасти вона ворожо настроєна до того мислення і не хоче його зовсім спробувати, бо се могло би розвіяти її улюблену злуду.

В сім отже наша фільософія поважно противиться тамтій фільософії, і при сій нагоді ми хотіли се нарешті докладно як лише можна, висловити та потвердити.

ОСЬМА ПРОМОВА.

Що таке нарід у вищім значінню слова і що таке любов вітчини.

Чотири останні промови були відповідю на питання: чим є Німець в противенстві до инших народів ґерманського походження? Доказ, який має бути при помочі того всього переведений для цілости нашого досліду, буде скінченим, коли ми додамо ще дослід питання: що таке народ? Яке то питання є рівнозначне з другим і рівночасно на нього відповідає, на ставлене та дуже неоднаково відповідане питання, а власне: що таке любов до вітчини, або, висловлюючись правильнійше, що таке любов одиниці до своєї нації?

Коли ми досі правильно вели наш дослід, то з нього мусить рівночасно вийти, що лише Німець, первісний а не завмерлий в довільній думці чоловік, має направду нарід і може на нарід числити, і що лише він зватний до властивої та розумної любови до своєї нації.

Ми розпічнемо дорогу до вирішення поставленої задачі від слідуючої думки, яка на перший погляд, здається, не вяжеться з дотеперішними думками.

Релігія, як ми се вже завважили в нашій третій промові, може зовсім обійтися без всякого часу, та всього теперішного і змислового життя, не приносячи тим самим найменшої шкоди для законности, моральности і святости захопленого тою вірою життя. І навіть маючи певне переконання, що вся наша діяльність на тій землі не полишить найменшого сліду по собі і не дасть найменшого плоду, що більше, що все божественне буде перекручене та ужите за знаряд зла та ще глибшого морального упадку, ми все таки далі продовжуємо ту діяльність, аби лише удержати проявлене в нас божественне життя, опираючись на вищім порядку річей в будучім світі, в якому не пропадає ніщо, в Бозі сотворене. Такими були наприклад апостоли і взагалі перші Християне, завдяки своїй вірі в небо вже в своїм життю цілком далекі від землі і її справи, державу, земську вітчину та націю вони так цілковито понехали, що не звертали на них навіть ніякої уваги. І хоч як се можливе і легке для віри, і хоч як радісно ми з тим годимося, раз се є невідкличною волею Бога, аби ми більше не мали земської вітчини, і мали тут бути лише заточенцями та рабами: то се одначе не є природним станом та законом світового розвою, лише рідким виїмком; та й дуже се неправильний ужиток з релігії, який між иншим дуже часто робило християнство, коли воно зараз від самого початку і без огляду на істнуючі обставини змагає до того, аби проповідувати як правдиву релігійність занедбання справ держави та нації.

(Продовження буде.)

свідоцтва в лат. мові, бо таке було розпор. мін. справ внутрішних з 16/9 1875 ч. 1767, котре до тепер обовязує. На се мушу заявити, що мене в сім випадку більше обовязує приказ мого епископа чим староства, бо тут ходить о церковні метрики, над котрими світська власть має лиш нагляд (після австрійських розпорядків). За непослух епископови я можу бути суспендований, а за непослух старостству може до мене бути застосований лиш Prügelpatent. А що я за часів польської влади вже богато неслушно і невинно витерпів, то ще одна кара мене не застрашить. Староство в Рудках повинно звернутися до Епископського Ординаріяту в Перемишли, щоби зніс свій приказ в справі ведення метрик і йому загрозити Prügelpatentom, а не чіпатися бідного пароха, що є тут між молотом і ковалом і котрого тепер кождий чіпає, страшить і карає. Зрештою староство і само не держиться австрійських законів і розпорядків, на котрі покликується. Воно уживає слова rusiński, якого не знає австрійське законодавство, бо слово ruthenisch переводилося в польській мові через ruski. Рівнож староство поступає проти §. 104. взд. 107 ц. з., коли іґноруючи пароха, не стараєся посварившихся подругів погодити, а ще неначе заохочує процесуватися в справі розділу від ложа і стола. Рівнож в супереч розпор. австр. міністерства віроісповідань з 20/10 1860 ч. 12849, взд. віроісповідань і просв. та міністр. скарбу з 8/2 1885, котрі до тепер обовязують, жадає свідоцтва метрикального для приватних сторін без такси.

2) Свідоцтво вінчання ...з... є дословним відписом з метрик. книги вінчаних гр. кат. церкви — з браку формуляря виписане біжучо в оригінальній мові метрики.

3) Парох вже 35 літ не уживає латинської мови ні в слові ні в письмі, зрештою в часах незвичайного розвою ідеї націоналізму навіть у найдрібнійших народів, по тілько крови пролитій в обороні прав народів, кождий мусить склонити голову перед пієтизмом, яким оточує громадянин свою рідну мову. Тому українські Епископські Ординаріяти ще в р. 1919 наказали вести метрикальні книги в українській мові, що уряди парохіяльні вже здавна робили, а польська влада не поважилася до тепер через півтретя року сей Ординаріятський приказ знести, аж зробило се староство в Рудках.

З огляду на цей фактичний стан справи, просить підписаний Уряд парохіяльний: 1) Узнати, що староство в Рудках переступило свою компетенцію висше наведеними розпорядками в справі свідоцтва втягання ... з ..., 2) знести розпорядок староства в Рудках з 12/2 1922 Ч. 2241 що до загрози § 7. ціс. патенту з 1854 р.

По висланню цего письма я дістав візвання до староства без подання предмету розправи. Питає мене комісар п. Скомпскі, чи я знаю, для чого я візваний? Кажу, що ні; певно давно мене не бачили, тай хотіли побачити. А я вже тих візвань і розправ за ріжні przekroczenia багато мав. Ні, каже. Ви виставили до суду два свідоцтва вінчання в rusińsk-ій мові і то вже в лютім ц. р. Так кажу, виставив. Ну, то маєте 24 годин арешту без заміни на гривну. Може, кажу, почекаєте, аж буде полагоджений відклик Еп. Ординаріятів в справі мови книг метрикальних до міністерства в Варшаві, або мій відклик в справі метрики ... до воєвідства? Ні, каже, то осібно, а то осібно. А як я буду дальше писати метрики по українськи, чи за кождий случай буду караний? Так, каже. На цім скінчилося переслухання.

О. Стефан Онишкевич.

Фраґменти лихоліття.

Замкнення ґімназійних курсів в Судовій Вишні.

L. 44|pr. Mościska, 15/II. 1922.

Do
Wielmożnego Pana Franciszka Zająca,
kierownika prywatnego Zakładu naukowego z językiem wykładowym ukraińskim w Sądowej Wiszni.

Doszło do wiadomości tutejszego Starostwa, że prywatne kursa gimnazjalne z językiem wykładowym ukraińskim w Sądowej Wiszni, a pozostające pod kierownictwem Wielmożnego Pana, należy na podstawie przeprowadzonych dochodzeń, uważać ze względu na ich organizację za prywatny zakład naukowy w rozumieniu §. 8. prowizorycznej ustawy o nauce prywatnej z dnia 27. czerwca 1850 Dz. p. p. Nr. 308., a którego otwarcie dokonano z pominięciem postanowień §. 9. powyżej cytowanej ustawy, względnie bez uzyskania przyjęcia otwarcia do wiadomości Władzy szkolnej. Starostwo zatem, z uwagi na przekroczenie powyższej ustawy wydaje na zasadzie §. 7. ces rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96. zakaz dalszego odbywania tych kursów, a to pod rygorem następstw karno administr. §. 11. cytowanego wyżej rozporządzenia.

Przeciw temu zarządzeniu wolno wnieść rekurs do Wydziału Prezydjalnego Województwa lwowskiego we Lwowie w ciągu 14 dni, przez tutejsze Starostwo, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia intymatu.

Kierownik Starostwa.

L. 134/pr. Mościska, 2. maja 1922.

Do Pana Franciszka Zająca,
Kierownika prywatnego zakładu naukowego z językiem wykład. ruskim w Sądowej Wiszni.

Reskryptem z 15. lutego 1922. L. 14|pr. wystosowanem do Pana jako kierownika prywatnego zakładu naukowego z językiem wykładowym ruskim w Sądowej Wiszni, zakazało Starostwo na zasadzie §. 7. cesarskiego rozporządzenia z 20. kwietnia 1854. dz. p. p. Nr. 96. dalszego odbywania prywatnych kursów gimnazjalnych z językiem wykładowym ruskim w Sądowej Wiszni, ponieważ kursa te ze względu na ich organizację uważać należy za prywatny zakład naukowy w rozumieniu §. 8. prowizorycznej ustawy o nauce prywatnej z 27. czerwca 1850. Dz. p. p. Nr. 309, a otwarcie jego dokonano z pominięciem postanowień §. 9. cytowanej ustawy prowizorycznej, względnie bez uzyskania przyjęcia otwarcia do wiadomości Władzy szkolnej.

Przeciw temu reskryptowi wnieśli przedstawienie do Starostwa ewentualnie w razie nieuwzględnienia tego przedstawienia rekurs do Województwa rodzice dzieci, uczęszczających na kursa w mowie będące w Sądowej Wiszni.

Województwo lwowskie we Lwowie reskryptem z dnia 27. kwietnia 1922. L. 7527|22 zawiadamia, że nie wchodzi w merytoryczną ocenę tego rekursu, z powodu braku legitimacji wspomnianych rodziców do jego wniesienia, gdyż jedynie uprawnionym do wniesienia rekursu był Pan jako kierownik zakładu, który jednak z prawa tego nie korzystał. Od tej decyzyi wolno interesowanym wnieść rekurs do Ministerstwa spraw wewnętrznych, który podać należy do Województwa w ciągu 14 dni, licząc od dnia doręczenia intymatu niniejszej decyzji

Ewentualnemu rekursowi ze względów publicznych nie przyznaje się mocy wstrzymującej.

O czem Pana zawiadamiam z wezwaniem scisłego zastosowania się do powyszego prawomocnego zakazu a to pod rygorem skutków karno administracyjnych z §. 11. wyżej cytowanego rozporządzenia jak niemniej zamknięcia zakładu naukowego.

Kierownik Starostwa [illegible] m. p.

Совітська Росія.

Господарська співпраця Німеччини й Росії.

В розмові з кореспондентом „Правди" заявив завідуючий виділом німецької місії в Москві, Шотте, що спільні зусилля Німеччини й Росії виконають господарську відбудову обох країв. Російські сирівці мають бути перероблювані в самій Росії при помочи німецьких техніків.

Німецький представник в Москві.

„Руль" довідується, що німецьким представником в Москві замісць повертаючого до Берліна і приділеного до мін. загр. справ Віденфельда, буде бар. Мальцан.

Кружляє поголоска, що на місце сов. представника в Берліні Крестиньского прийде теперішний голова українського совіту нар. комісарів Раковський.

Большевики без грошей.

По донесенням з Риги, большевики переживають грошеву крізу. Латишська поліція найшла в комуністичній орґанізації документи, в яких сказано, що коли большевикам не вдасться роздобути грошей до кінця року, то вони мусітимуть припинити видавання середників на комуністичну агітацію за кордоном.

Кемаль-Паша в Москві.

В Москві очікують приїзду голови анґорського уряду Мустафи Кемаля-паші і збираються під цю пору скликати східний конґрес.

Справа відбудови рільництва.

Раковський вручив в імени російської делеґації в Ґенуї новий меморіял в справі відбудови рільництва в Росії. В цім меморіялі сказано, що в останніх 4-ох роках збудовано в Росії 4.534 верств нових залізничих шляхів, а в р. 1921 розпочато праці для оживлення руху річної плавби. На відновлення комунікаційних доріг в Росії потрібний кредит 5 міліярдів золотих рублів, з чого половину мусітиме достарчити заграниця. На відбудову рільництва потрібно в найблищих 3 ох роках 2 795 міліонів рублів в золоті. (ПАТ.)

Саранча і сусли.

„Ізвєстія" пишуть, що над Волгою та на Кавказі появилися великі маси саранчи, що обняли над 3 міліони десятин. Кромі цього розмножилися там сусли на области кількадесяти міліонів десятин.

Шевченківські свята.

Любачів.

Дня 30. квітня ц. р. відбувся концерт в честь Тараса Шевченка заходом українських товариств в Любачеві. На програму складались точки хорові, сольові і декламації. Концерт розпочався „Заповітом" Тараса Шевченка укладу Кошиця, який публика вислухала з пошаною. Після цього виголосив д р Д. Мудрецький, гарно обдуману і солідно опрацьовану промову, котра викликала сильне враження. Треба тільки замітити, що прелеґент говорив за скоро. Цю саму увагу можна замітити про докінчення, яке виголосив п. В. Михальчишин. Під умілим проводом д р С. Ардана відспівали хори: Матюка „До руської пісні", Лисенка: „Чом чом не прийшов", Воробкевича „Думи мої", „Козаченьку, куди йдеш" Нижанковського „Гуляли" Кошиця „Журавлі". Найкраще відспівано „Гуляли". П. А. Мороз віддеклямував „Кавказ", п на К. Кунівна „Калина". Гарне враження викликало цитрове сольо М. Махника котрий відіграв Умляйфа „Фантазію". Сольо барітонове Лисенка „Мені однаково" Вахнянина „Помарніла наша доля" відспівав гарно і без закиду адв. д р С. Ардан. Соліста надгородила публика бурливими оплесками і змусила його до повторення пісні. Жаль тільки, що комітет не постарався о фортепян, бо такий дострій, який був, зменшив тільки красоту продукції.

Прикро вражало, що мало було учасників свята. З міщанських кругів мало хто явився, тай і околична інтеліґенція воліла лишитись дома, як вшанувати память нашого Генія. Не знаю, чому належить приписати це сумне явище?! На будуче це не повинно повторитися.

З-я.

Дописи з краю.

Серафинці, пов. Городенка.

(Данина.)

Громадська рада як правний представник волі населення станула на становиші, що село не може заплатити данини, бо знищене війною, попалене і постановила згідно з законом про данину просити міністерство скарбу о увільнення цілого села,

від данини. Се не подобалося властям і ухвалу треба було конче відкликати. При помочи жандармерії скликувано ще кілька разів раду, грожено радним арештом і судовим доходженням, коли не відкличуть ухвали; однак надармо, бо ухвали рада таки не відкликала. Тоді староство розвязало раду і установило комісарем села бувшого громадського писаря, додаючи йому прибічну раду. Хоч люде зачали вже були платити данину, то дбайливі власти зарядили фантовання, мабуть на те, щоби наразити людей на ще більші витрати. Горожанська комісія в Городенці призуала для села 61.000 мп. опусту (при чім загальна сума данини є поверх 11,000,000 мп., отже опуст мав би бути около 800.000 мп.), щоби сим ущасливити около сотню погорільців, крім того бідаків, вдів і сиріт. Та сама комісія узгляднила лише 2 (виразно дві) просьби о розложення данини на рати, хоч таких подань пішло з села кілька соток, а при полагодженню просьб цілком не керувалася виразними постановами закона про данину і не узгляднила просьби жадного погорільця, жадної вдови або сироти.

РІЖНІ ВІСТИ.

Л. Джордж не виїжджає.

Всі поголоски про виїзд Л. Джорджа з Ґенуї перед закінченням конференції незгідні з правдою. Л. Джордж заявив, що не опустить Ґенуї, доки не осягне на конференції наміченої мети. В кождім разі побуде до кінця мая. — „Гава" доносить, що Л. Джордж виїде другого тижня до Льондону лише тоді, колиби Росія не прийняла врученого меморіялу.

Знесення стану облоги на Гор. Шлеську.

З днем 5. мая антантські власти знесли стан облоги в пов. Гляйвіц і Забуже та в самім місті Гляйвіц. Всякі слідчі справи, що підлягали надзвичайному розємному суду

переказано надзвичайному антантському судови в Опельн.

Завішення зброї в Ірляндії.

Радіо з Ліфилд подає: На засіданню комітету вільної ірляндської держави і нереґулярних військ рішено, що від 3. до 8. мая обовязуватиме завішення зброї для обговорення справи уніфікації війська. В тім часі обі сторони обовязують ся берегти ладу і протиділати всім надужиттям.

Габсбурґи в Будапешті.

До Будапешту прибув архикнязь Фридрих в товаристві сина арх. Альбрехта. Недавно відбулося там зібрання родинної ради Габсбурґів, на якім після смерти був. цісаря Карла установлено його сина Оттона головою дому Габсбурґів.

Мадярський уряд не дозволив на публичну збірку в користь вдови по Карлі та її рідні, бо така збірка могла би дати претекст до розвинення пропаґанди в користь Габсбурґів. Леґітимісти устроїли збірку в приватних колах і зібрали на ту ціль поважну квоту.

Протест Америки.

Льондонські денники пишуть, що Зєдинені Держави заложать свій протест проти заключення договору поміж совітами і анґлійсько-голяндською нафтовою спілкою, бо такий договір мав би характер монополевої експльоатації багацтв Росії та був би нарушенням прийнятої союзниками засади „отвертих дверей“ у відношенню до Росії.

Румунія й Німеччина.

Румунський уряд має зажадати від Німеччини достави сільсько господарських машин і металевих виробів на рахунок репараційних сплат. (Рпр.).

Санітарна конференція балтійських держав.

Естонський уряд скликує на день 6. червня санітарну конференцію балтійських держав при участи сов. Росії. (Рпр.).

Новий президент Венезуелі.

Народній конґрес Венезуелі вибрав знов ґен. Ґомеза президентом республики до р. 1929. (ПАТ).

Побіда білих на Дал. Сході.

З Чіти доносять до Москви: Війська приморського уряду зайняли Бикин і Розенгартовку. Японські частини зайняли ст. Вяземская. Червоні війська готовляться до оборони Хабаровська.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Бельґія і Франція приймуть меморіял.

Льондон (ПАТ.) По донесенням Райтера з Ґенуї, заявляють там, що бельґійський міністер загр. справ не буде обстоювати свого становища та що Франція і Бельґія приймуть меморіял, призначений для Росії. В противному разі Льойд Джордж безпроволочно кине Ґенуу.

Французько-анґлійські переговори.

Відень (ПАТ.) „Вр. Мтгцг“ доносить з Ґенуї, що там кружляють чутки, начеб в найблизчому часі мали початися анґлійсько-французькі переговори в цілі усунення дотеперішніх непорозумінь.

Відложення ґенуенської конференції?

Ґенуа (ПАТ.) Т. К. Числять ся тут з можливістю короткого відложення конференції, бо провідники поодиноких делеґацій бажають порозумітися з своїми парляментами, заки западе рішення. Така перерва в нарадах послідувала би десь в половині місяця і тривала би 10 днів.

Італійсько-російський договір.

Париж (ПАТ.) Міллє подає в „Пті Парізієн“, що Італія і Росія заключили договір, котрий підпишуть по скінченню ґенуенської конференції.

Управильнення німецько-данської границі.

Копенгага. (ПАТ.) Між Німеччиною і Данією прийшло до порозуміння в справі управильнення дансько-німецької границі. Договір цей предложений буде данському парляментови слідуючого тижня.

Наради Йоффе в Берліні.

Ґенуа. (ПАТ.) Йоффе, котрий вчера виїхав з 12 делеґатами мабуть до Москви, має в Берліні стрінутися з делеґатом Леніна, щоби з ним відбути наради. Разом із Йоффе виїхав французький комуніст Рапапорт.

Факта вернув до Ґенуї.

Ґенуа. (ПАТ.) Президент ґенуенської конференції Факта повернув з Риму до Ґенуї,

Критичне положення конференції.

Відень (ПАТ.) „Н. Фр. Пр.“ з Ґенуї: Ґенуенська конференція дійшла до критичної точки. Анґлія сказала вже все, що мала сказати і в уступках своїх дійшла до окончної границі. Є лише одна надія, що Бельґія в останній хвилі ще змінить становище. Коли це не сталося би, можливо, що Л. Джордж виїде до Льондону.

„Конференція для Росії скінчиться в середу“.

Відень (ПАТ.) „Н. Вр. Ж.“ з Парижа: В париських політичних кругах кружляє чутка, що Чічерін мав заявити в Ґенуї, що для Москалів конференція скінчиться мабуть в середу.

Кріза в анґлійськім кабінеті.

Льондон (ПАТ.) Як доносить „Сандей Ілюстрейтед“ лорд Керзон, лорд Рідінґ і Біркенгед по повороті Л. Джорджа до Льондону внесуть на його руки просьбу о димісію.

Слідуюча конференція в Празі?

Прага. (ПАТ.) „Венков“ містячи вістку, що по ґенуенській конференції слід би скликати слідуючу конференцію до Праги, запримічує, що не думає, начеб праський воздух міг вплинути успокоюючо на французьку і московську делеґацію.

За окремішну політику Чехословаччини.

Прага (ПАТ.) „Ческе Сльово“ пише про чеську заграничну політику в будучому, що коли союзним великодержавам не залежить на єдности, то також і Чехословаччина війде на шлях, котрий найліпше ґарантував би її інтереси. Введення в Росії економічної системи Европи є услівям її економічної відбудови. Тому, що більшість держав Европи заявилася за катеґоричним управильненням економічних відносин Росії і за її визнанням, тому також і Чехословаччина не може довше зволікати.

Америка і справа нафтових теренів Росії.

Париж. (ПАТ.) „Н. Й. Геральд“ доносить з Вашінґтону, що державний секретар Юс повідомив одно з визначних американських нафтових товариств, що Зєд. Держави не згодяться на ніякий договір, котрий виключав би американський капітал від експльоатації російських нафтових піль.

Ґенуа. (ПАТ.) „Корієре делля Сера“ обстоює, щоби з огляду на Зєд. Держави утворити міжнародню консорцію для експльоатації російських нафтових теренів.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне число (61) „Громадського Вістника“ з дня 7. мая 1922 сконфіскувала львівська прокураторія за два уступи в передовиці п. з. „Пливкий стан“ та за один уступ в статті „Самостійність Сх. Галичини“. (25)

— **„Громадський Вістник“ крадуть на почті.** Передплатники нашого часопису з Жеребка шляхецького п. Галущиці (пов. Скалат) о. Б. і п. І. В. скаржуться, що за останніх два місяці одержали заледво кілька чисел часопису, хоча адміністрація правильно їм його висилає. Почтовий урядник в Галущицях пан Питель заявив сам жені о. Б., що „Громадський Вістник“ він конфіскує на приказ жандармерії з Колодіївки, одначе це більше правдоподібне, що той панок на власну руку краде ґазету.

— **Що на це дирекція поліції?** На наші протести проти самовільного і безправного конфіскування нашого часопису поліційними орґанами без огляду на це, що дотичні числа „Гр. Вістника“ перейшли вже державну цензуру, сказано нам, між иншим і з боку львівської дирекції поліції, що це є наслідком непорозуміння, бо на другім накладі ґазети не зазначується виразно, що він „після конфіскати“. Ми постаралися вже й о те, що другий наклад нашого часопису друкуємо з виразним написом: „Другий наклад — після конфіскати“, хоч з огляду на техніку ротаційної машини такий напис вимагає подвійного оловяного виливання першої сторони і значно побільшує нам кошти видавництва, та на жаль, „непорозуміння“ поліційних орґанів треває дальше, бо з ріжних сторін краю дістаємо дальше нарікання наших передплатників на конфіскування їм чисел „Гр. Вістника“ навіть з повищим написом. Як тепер пояснить дирекція поліції цей брак почуття і пошанування права у підчинених їй орґанів?

— **Театр „Бесіди“ з Перемишля.** В середу, 10. мая „Циґанська любов“, романтична оперета Ф. Леґара; в четвер, 11. мая, „Галька“, опера Ст. Монюшки. Саля „Робітн. Дому (Засанє). Білєти продає „Народня Торговля“.

— **Тов. Ім. П. Могили** уладжує отсі виклади: В понеділок, 8. мая: д-р Ст. Балей: „Психічна синтеза“.— Вівторок, 9. мая: д-р Р. Цегельський: „Жерела тепла“. — Середа, 10. мая: д-р Р. Цегельський: „Дещо із фізики етеру“. Виклади відбуваються в домівці Тов. „Українська Бесіда“ (Народний Дім). Початок о 5 год. по пол.

— **Пригадується** львівському громадянству, що сьогодня, 8. мая о год. 7·30 веч. концерт на дохід українських інвалідів в салі українського театру. Проситься о численну участь.

— **З морального розкладу.** Перед орікаючим трибуналом відбулася розправа проти двох польських дезертирів П. Лопяньского і Я. Студзіньского, які жили на „лоні природи“ довший час, допускаючися м. и. в околиці сіл Боянець і Жовтець численних крадежей та рабунків. Їх засуджено на кару від $1^1/_2$ року до 6 місяців тяжкої вязниці.

— **Також патріотизм.** На горстку українських ґімназистів, які проходжуючись вечером дня 5. ц. м. по Високім Замку, співали українські пісні, напала банда патріотично настроєних батярів і з криком: „Tutaj na polskim Zamku będziec e śpiewać hajdamackie pieśn ?!“ потурбувала їх палицями і камінням. Старша публика дивилася з нетаєною прихильністю на „подвиги“ найновіщих „оборонців польскосці Львова“, а навіть присутні на Замку „сторожі публичного безпеченства“ не вважали за відповідне прийти в поміч нападеним студентам. Нема то як „висша культура!“.

— **Індоленція санітарних властей.** На передмістю Левандівка захорував один робітник на віспу. Його полишено в домашній опіці. Наслідки того показалися скоро, бо вже по кількох днях показалася віспа в инших льокаторів спільної каменичі. Щойно тепер „ізольовано“ заражену каменицю, але хто знає, чи через таке недбальство не пішла епідемія далі?

— **В справі перекладу Служби Божої.** Ґазетні звістки про нечувану конфіскату „Святої Служби Божої“ в перекладі на українську мову професора І. Огієнка передчасні, бо прокуратура на цю конфіскату не погодилася, і тим справа й кінчилася.

— **Нові пляни.** На днях пустила польська преса поголоску, що тернопільське воєвідство буде знесене, а на його місце заводиться нове з осідком в Перемишлі. Тепер знова з Варшави цей новий плян заперечують.

— **Землетрясення і вибух вулькану в Японії.** Оноді навістило столицю Токіо сильне землетрясення, попереджене вибухом вулькану Асама Яма, що лежить десять миль на північний захід від міста. Згинула значна скількість мешканців. Шкоди великі. Ушкоджений між ин. будинок американської амбасади. Також в Йокогамі землетрясення спричинили значні шкоди. Ціла китайська дільниця знищена. Водопроводи засипані.

— **Кілько є інтернованих в Польщі Росіян?** По польських таборах інтернованих мучиться понад 20,000 інтернованих Росіян, б. жовнірів протибольшевицьких армій. По останній оголошеній совітами амнестії згодилося вернути до Росії заледви 1.200 (тисяч двіста). Одні боятся репресій, другі побору до червоної армії.

ЖЕРТВИ

Рідна Школа.

Чит. „Просвіти“ в Сирафинцях 3000, збірка О. Ориджука в Княжім 6000, коляд. гром. Поточани 3700, Д. Костик 4358, І. Грибик 2550, чит. „Просвіти“ в Стриганях 500, Е. Шараневичева 500, М. Обрисовська 400; В. Яримович 280, Кружок „Українських педаґоґів“ в Копичинцях 155, о. В. і Т. Кречковські 100, О. Угрин 100, В. Марків 100, О. Пекар 1100, Д. Гринюк 100, В. Гузар 850, П. Антонюк 200, О. Вонсович 300, О. Сироїд 100, о. К. Лотоцький 100, П. Летюк 100, чит. „Просвіти“ в Стубні 100, о. І. Менко 600, о. І. Бордун 1000, В. Криса 3450, Бабяк П. 3615, О. Крамар, коляда 5000, чит. „Просвіти“ в Печеніжинах 5970, Шегинах 7452, Вербіжи нижнім 8000, Мисловій 12000, Заднишівці 12180, о. В. Вергун коляда 9228, о. А. Боднар 1937, А. Лебіщак 1000, Мих. Мочульський 1000, А. Тригубчак 14065, яко збірну жертву громадян: Й. Тененбавна 7865, В. Кивелюка 2000, В. Водюка 3300, і Н. Акермана 900, о. С. Вояковський юв. дар громади Богданівка 12347, М. Скородинський зб. жертва 1500, через Тов. „Дністер“ в мп. зложили: М. Цінцюра 3500, о. І. Рудницький 2000, Г. Вівчар з коляди 8000 і 1500 з вкладчиків 13.360, А. Максимович 200, о. І. Грабовецький 12.405, церков в Борщевичах 1500, церков в Пикуловичах 4000, У. Г. Ком. 500, Громада Розджаловичі 1000, Питомці І. р. Сем. Дух. 4000, гром. Боянець 3569, П. Курманович 1000, Г. Дурбак 1000, М. Фукс 500, гром. Демашківці 500, М. Запалило 2614, Народна Спілка в Русові 5000, о. Лисинецький 1000, чит. „Просвіти“ в Кутах 3000, о. І. Худик 1680, громада Козярі, пов. Збараж 43.300, о. В. Дуда 1272, о. Сев Ямінський зб. жертва 2000, о. В. Куницький зб. жертва 5000, М. Лиськіва 250, Б. Кушніренко 1000. — ВП. Жертводавцям складаємо щиру подяку. — *Головна Управа У. П. Т.* Х. 1—1

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL